

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5111,Otwarcie-wystawy-Rzeczpospolita-utracona-Rabka-Zdroj-2-wrzesnia-2010.html>
12.04.2026, 06:31

Otwarcie wystawy „Rzeczpospolita utracona” – Rabka Zdrój, 2 września 2010

02.09.2010

2 września 2010 r. o godzinie 16.00 w Rabce Zdrój, w I Liceum Ogólnokształcącym nr 1 im. Eugeniusza Romera została otwarta wystawa „Rzeczpospolita utracona”. Ekspozycja przygotowana została na 65-lecie zakończenia II wojny światowej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Warszawie. Jej uroczysta inauguracja odbyła się 13 maja 2010 roku w Centrum Edukacyjnym IPN w Warszawie.

Prezentowana wystawa jest podróżą po Rzeczypospolitej, której już nie ma. Zniknęła bezpowrotnie, nie w wyniku normalnego rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych procesów społecznych, ale na skutek kataklizmu, jaki stał się udziałem po 1939 r. To podróż po sferze duchowej „okaleczonego narodu” – strat spowodowanych okrucieństwem wojny w skali dotychczas nieznannej, demoralizacji i zdziczenia wojną. To dojmujące doświadczenie niesprawiedliwości po II wojnie światowej, deprecjacji wartości, wielu pojęć stanowiących o jakości moralnej życia publicznego i społecznego. To podróż po nowym kanonie tradycji i kultury, negującym – oczywisty do niedawna – dorobek pokoleń. To świat obco brzmiących znaczeń, „wielu prawd”, na nowo pisanej historii. To także odkrywanie świadectw prawdziwych – pozwalających zachować nadzieję na zwyczajną uczciwość, szacunek, tolerancję, humanizm.

To podróż śladami nieistniejącego już społeczeństwa polskiego, bogatego wielokulturowością i wiekową tradycją. To historia zagłady dokonanej przez dwa totalitaryzmy: niemiecki i sowiecki. Zagłady realizowanej metodycznie wobec kolejnych społeczności (Żydów, Polaków, Romów, Białorusinów, Ukraińców), grup społecznych (inteligencji, wojskowych), nowych kategorii wrogów kreowanych przez nazizm i komunizm, wobec dzieci. To historia wypędzeń – utraty przez miliony obywateli Rzeczypospolitej swojego miejsca na ziemi, zerwania podstawowych więzi społecznych, dających pole do erozji tradycji, patriotyzmu, szacunku.

To wreszcie podróż śladami polskiej kultury materialnej skazanej przez obydwu okupantów na zniszczenie. Podróż po nieistniejących już muzeach i bibliotekach, po utraconych Kresach z ich wielowiekowym bogactwem świątyni (kościółów, synagog, cerkwi, kenes, molenn, meczetów) zamków, pałaców, cmentarzy – ostatnich świadków nieistniejących już społeczności. To podróż po świecie ziemiańskich dworów z ich kulturotwórczą tradycją – wystawionych na „łup rewolucji”. To pytanie o konsekwencje wszystkich wspomnianych strat dla nas. To podróż w głąb nas samych.

Ekspozycja prezentowana będzie do 23 września br.

Wstęp wolny.
Serdecznie zapraszamy.

foto #2

foto #3

foto #4

foto #5